

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 258/2023-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného spoločnosťou Synergy Lawyers – advokátska kancelária, s. r. o., Svätoplukova 28, Bratislava, IČO 51 796 562, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ivan Priadka, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Tostš 1/2023 z 20. februára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Tostš 1/2023 z 20. februára 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie a najvyššiemu súdu prikázal, aby sťažovateľa bezodkladne prepustil z väzby na slobodu. Sťažovateľ si uplatňuje aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry podľa § 206 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) ČVS: PPZ-227/NKA-ZA1-2022 z 8. februára 2023 vznesené obvinenie v bode 1 za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný

zákon v znení neskorších predpisov. Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „sudca pre prípravné konanie“) uznesením č. k. 13 Tp 6/2023 z 10. februára 2023 podľa § 72 ods. 4 Trestného poriadku nevyhovel návrhu prokurátora vziať do väzby (okrem iných troch) aj sťažovateľa ako jedného z obvinených. Proti tomuto uzneseniu ihneď po jeho vyhlásení podal prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) sťažnosť, ktorú dodatočne odôvodnil osobitným písomným podaním doručeným najvyššiemu súdu 16. februára 2023. O tejto sťažnosti rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením vo vzťahu k sťažovateľovi tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. a), ods. 2 Trestného poriadku napadnuté uznesenie sudcu pre prípravné konanie zrušil a sťažovateľa ako obvineného zobral do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v napadnutom uznesení najvyššieho súdu vidí porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru. Základom sťažovateľových námietok je jeho tvrdenie, že napadnuté uznesenie je nedostatočne odôvodnené a argumenty jeho vzatia do väzby sú uvedené iba všeobecne bez odôvodnenia vo vzťahu ku konaniu sťažovateľa. Podľa sťažovateľa najvyšší súd:

- nevysvetlil, že ak neexistovalo dôvodné podozrenie o páchaní drogovej trestnej činnosti sťažovateľom, ktorá mala založiť jeho členstvo v zločineckej skupine, ako môže obstať dôvodnosť podozrenia, že sťažovateľ je jej členom;
- nevysvetlil, ako dospel k tomu, že sťažovateľ je dôvodne podozrivý z konania, ktoré sa mu pripisuje v skutkovej vete uznesenia o vznesení obvinenia, keď takéto konanie sťažovateľa nevyplýva ani z výpovede spolupracujúceho svedka ani z iných dôkazov;
- svoj záver o existencii materiálnych podmienok väzby sťažovateľa oprel iba o všeobecné vyjadrenia alebo tvrdenia, ktoré sa sťažovateľa alebo netýkajú, alebo nevyplývajú z dosiaľ vykonaného dokazovania;
- dostatočne konkrétne nezdôvodnil ani existenciu väzobných dôvodov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje zákonom ustanovené náležitosti a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

5. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti hovoriť, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 399/2010, IV. ÚS 51/2011, II. ÚS 182/2021).

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy) a práva na slobodu a bezpečnosť [čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru] napadnutým uznesením najvyššieho súdu z dôvodu nedostatočného odôvodnenia.

7. Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie práva na slobodu a bezpečnosť v súvislosti s nedostatočným preskúmaním zákonnosti jeho väzby, ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04).

8. Ústavný súd pristúpil k preskúmaniu odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi sťažovateľom označených článkov ústavy a dohovoru, ktorých porušenie namieta. Uvedený prieskum ústavný súd vykonal v medziach svojich právomocí, a teda posudzoval kvalitu odôvodnenia napadnutého uznesenia a ústavnú súladnosť interpretácie právnej úpravy, ktorú najvyšší súd vo veci sťažovateľa aplikoval, inými slovami, ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia.

9. Najvyšší súd v napadnutom uznesení pri preskúmaní rozhodnutia sudcu pre prípravné konanie v rámci posúdenia splnenia materiálnych podmienok väzby sťažovateľa pristúpil najprv k posúdeniu dôvodnosti podozrenia, či sťažovateľ spáchal skutok, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie. Najvyšší súd v tejto súvislosti uviedol (strany 52 a 53 napadnutého uznesenia): *«Ďalšia úroveň, ktorá sa mala týkať tzv. vyšších dilerov a ktorú by mali reprezentovať okrem iných*

aj obvinení [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] bola jednak priamo závislá na svojom dodávateľovi, ktorým mal byť obvinený [REDAKOVANÉ], resp. jeho syn [REDAKOVANÉ], preto je aj evidentné, kto mal v danom vzťahu postavenie nadriadenosti. Hlavným motivačným faktorom pre osoby zapojené do obchodu s omamnými látkami je finančný zisk, inak tomu nemalo byť ani pri obvinených. Z uvedeného dôvodu je teda naivné si myslieť, že niekto musel byť do niečoho nútený pri zapojení sa do takejto formy „podnikania“. Pokiaľ však nastali problémy (zadržanie osoby, zaistenie omamných látok a pod.), resp. niekto už nechcel pokračovať v ďalšom obchode s omamnými látkami a poznal osoby z daného zoskupenia, spôsoby odovzdávania, komunikácie, tak v danom prípade už nastupovali tzv. „obranné mechanizmy“ sledujúce jednoznačný cieľ, a to odvrátiť akúkoľvek hrozbu trestného stíhania osoby, ktorá by svojimi výpoveďami mohla ohroziť členov skupiny, resp. skupinu ako takú, a to aj tým, že takéto osoby boli policii cez obvineného [REDAKOVANÉ] takpovediac „podhadzované“ s tým, že následne im prípadne bola ponúkaná právna pomoc.

Uvedené skutkové závery sú priamo potvrdené obsahmi svedeckých výpovedí, a to hlavne výpoveďou svedka [REDAKOVANÉ] (inak trestne stíhaného v už spomenutej trestnej veci JUDr. M. K. a spol.), ktorý vo svojich výpovediach z 19. októbra 2022, 24. októbra 2022 a 31. októbra 2022 veľmi podrobne popísal štruktúru skupinu a postavenie jej členov (v troch úrovniach - rodina [REDAKOVANÉ] na čele s [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ako jeho pravou rukou, 5 hlavných skupín na čele buď s jednotlivcom alebo dvojčkou a pod nimi hlavní dileri týchto skupín), vzťahy medzi nimi a rozdelenie úloh, spôsoby komunikácie a konšpirácie, rozsah páchania drogovej trestnej činnosti a rovnako tak spôsob ochrany pred orgánmi činnými v trestnom konaní. Okrem iného podrobne opísal ich viaceré cesty do Amsterdamu za účelom kúpy kokainu v množstvách od 2 do 4 kg..., pričom tieto boli následne z ich miesta bydliska v Kittsee v Rakúsku distribuované na Slovensko. Vo vzťahu k obvineným [REDAKOVANÉ] potvrdil, že predával pervitín z rovnako balených dóz ako používal obvinený [REDAKOVANÉ], pričom jeho dvojčkou bol obvinený [REDAKOVANÉ] zvaný [REDAKOVANÉ] ktorý mu ponúkal na predaj kokain za 35-36 Eur. Z rozhovorov s obvineným [REDAKOVANÉ] pochopil, že tieto dve osoby s nim spolupracujú, v čom sa utvrdil aj tým, že motorové vozidlá patriace obvineným [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] niekoľkokrát videl spolu parkovať v Bratislave na Vajnorskej ulici pred prevádzkou Lucky Royal Barber.

Uvedené skutočnosti v jednotlivostiach potvrdili aj ďalší svedkovia ako [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Najvyšší súd prihliadol aj k tomu, že títo štyria svedkovia sú trestne stíhaní pre drogovú trestnú činnosť v iných trestných veciach, pričom v tejto trestnej veci im bolo 7. februára 2023 podľa § 205 ods. 1 Tr. por. odložené vznesenie obvinenia.

...V neposlednom rade dôvodnosť trestného stíhania obvinených je založená aj na takých dôkazoch, ako sú analýza kamerových záznamov, zápisnice o vykonaní domových prehliadok (najmä vo vzťahu k obvineným [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], u ktorých bola nájdená značná finančná hotovosť a u obvineného [REDAKOVANÉ] zmluva o kúpe luxusného motorového vozidla), listami vlastníctva nehnuteľností, z ktorých okrem iného vyplýva, že obvinený [REDAKOVANÉ] je vlastníkom dvoch bytov v novostavbách, evidenciou motorových vozidiel, ktorá u obvinených (rodina [REDAKOVANÉ], obvinený [REDAKOVANÉ]) dokumentuje vlastníctvo, resp. držbu luxusných vozidiel...»

10. Vo vzťahu k samotnému splneniu materiálnych podmienok väzby sťažovateľa najvyšší súd uviedol (strana 54 napadnutého uznesenia): „Na základe takto obstaraných a vyššie rozvedených dôkazov je Najvyšší súd toho názoru, že v tomto počiatocnom štádiu trestného konania je trestné stíhanie obvinených... [REDAKOVANÉ]... v dôsledku existencie dôvodného podozrenia opodstatnené. Stavu veci a zákonu zodpovedá aj právna kvalifikácia konania obvinených, pričom v prípade zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny sa odkazuje na skôr uvedené argumentáciu Najvyššieho súdu. Touto právnou kvalifikáciou sa (za predpokladu, že bude podaná obžaloba) bude s definitívnou platnosťou zaoberať súd konajúci vo veci samej; v tomto štádiu konania (kedy sa rozhoduje o dočasnom zaistení obvinených pre účely prebiehajúceho vyšetrovania) postačuje zistenie, že obvinení... [REDAKOVANÉ]... sú dôvodne podozriví z trestnej činnosti, pre ktorú im bolo vznesené obvinenie.“ Najvyšší súd v napadnutom uznesení poukázal aj na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej v rámci rozhodovania o väzbe nie je úlohou súdov s konečnou platnosťou hodnotiť vykonané dôkazy a uzatvárať právnu kvalifikáciu stíhaných skutkov. Takéto hodnotenie je totiž vyhradené až rozhodovaniu vo veci samej, ktoré nasleduje po vykonaní celého dokazovania (III. ÚS 211/2018, I. ÚS 64/2020). Každé rozhodovanie o väzbe sa odohráva iba v rovine pravdepodobnosti, a nie istoty, čo sa týka dôsledkov, ktoré môžu nastať, ak obvinený nebude držaný vo väzbe (II. ÚS 67/2013, I. ÚS 162/2016).

11. Vo vzťahu k väzobnému dôvodu sťažovateľa najvyšší súd uviedol (strany 56 až 58 napadnutého uznesenia), že pokiaľ ide o dôvod tzv. kolúznej väzby, „ktorý je daný u všetkých štyroch obvinených“, vyšetrovaná drogová trestná činnosť mala byť páchaná veľmi sofistikovaným a konšpiratívnym spôsobom za použitia mobilných aplikácií Telegram a Signál, ako aj prostredníctvom jednorazových „pracovných“ mobilov len na to špeciálne určených. Odovzdávkový systém bol založený na využívaní rôznych mŕtvych schránok alebo uskutočňovaný prostredníctvom motorových vozidiel zaparkovaných na vopred určenom mieste alebo na odľahlých málo frekventovaných miestach, aby sa tak čo najviac sťažila identifikácia osôb s tým spojených. Spôsobom, ktorý sťažoval identifikáciu obvinených, prebiehal aj nákup omamných látok. V prípade zadržania niektorého z členov tejto skupiny obvinený [REDAKOVANÉ] zabezpečoval právnu pomoc zo strany ním určených advokátov nielen z titulu ochrany člena skupiny, ale hlavne na získanie informácií z vyšetrovania, pričom obvineným neboli cudzie ani iné praktiky infiltrácie do procesu vyšetrovania, a to aj prostredníctvom únikov informácií z prostredia polície, resp. zastrešovania:

„V prípade obvinených [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] Najvyšší súd navyše prihliadol ku skutočnosti, že podľa svedka [REDAKOVANÉ] malo ísť o dvojicu na čele jednej z podskupín dílerov, pričom zabezpečenými dôkazmi bolo zistené, že obvinený [REDAKOVANÉ] zvaný [REDAKOVANÉ] mal mať na cele mobilný telefón prostredníctvom ktorého mal byť v kontakte práve s obvineným [REDAKOVANÉ]. Navyše obvinený [REDAKOVANÉ], doposiaľ súdne netrestaný, si už počas zadržania ráno o 6.10 hod. 8. februára 2023 volí toho istého obhajcu, ktorý následne zastupuje aj obvinenú [REDAKOVANÉ] ([REDAKOVANÉ]), i keď títo obvinení sa nepoznajú a nemajú s trestnou činnosťou nič spoločné... navyše u obidvoch obvinených bude potrebné detailne preveriť pôvod a legálnosť ich hnutelného a nehnuteľného majetku, ktorým v čase zadržania mali disponovať.“

Najvyšší súd v napadnutom uznesení poukázal aj na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej je akceptovateľný právny názor, že existencia zákonného dôvodu kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku nevyžaduje preukázanie dokonaného kolúzneho konania obvineného, ale postačuje preukázanie takých konkrétnych skutočností, ktoré sú spôsobilé založiť rozumnú obavu (dôvodná obava), že obvinený by sa s veľkou pravdepodobnosťou mohol v prípade ponechania na slobode konania kolúznej povahy dopustiť (I. ÚS 365/08, III. ÚS 383/09, IV. ÚS 255/2011, I. ÚS 309/2012).

Najvyšší súd tiež uviedol, že práve uvedené okolnosti u obvinených [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] zakladajú dôvod tzv. preventívnej väzby [§ 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] z obavy pred pokračovaním drogovej trestnej činnosti, keďže dosiaľ zabezpečené dôkazy by mohli svedčiť o závere, že táto mala byť zdrojom ich obvyklej obživy a zdrojom ich majetku nezodpovedajúceho ich oficiálnym príjmom vzhľadom na dĺžku obdobia jeho páchania, početnosť jednotlivých útokov a ich rozsah, ktorý podľa všetkého mal vysoko prekračovať dosiaľ vyšetrované prípady.

12. Tvrdenia sťažovateľa v jeho ústavnej sťažnosti neobstoja na konštatovanie, že najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol nedostatočné dôvody na jeho vzatie do väzby. Argumentácia sťažovateľa vyjadruje jeho principiálny, značne všeobecný a paušálny nesúhlas s právnymi závermi najvyššieho súdu, avšak bez uvedenia takých konkrétnych skutočností, ktoré by relevantným spôsobom spochybnili ústavnú udržateľnosť týchto právnych záverov. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu predstavuje podľa ústavného súdu dostatočný základ pre jeho výrok, ktorým vyhovel návrhu prokurátora na vzatie sťažovateľa (a ďalších obvinených) do väzby. Najvyšší súd primeraným, logickým, zrozumiteľným a vyčerpávajúcim spôsobom sťažovateľovi objasnil, prečo bolo potrebné vyhovieť návrhu prokurátora. Právne závery najvyššieho súdu nemožno považovať za arbitrárne, teda také, ktoré by nemali oporu v zákone, resp. popierali by podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Trestného poriadku. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, z akých dôkazov najvyšší súd odvodil záver o naplnení materiálnych dôvodov väzby a existencii dôvodov kolúznej a preventívnej väzby. Z jeho odôvodnenia vyplýva pluralita dôkazných prostriedkov (výsluchy svedkov, kamerové záznamy, výsledky domovej prehliadky u sťažovateľa), pričom najvyšší súd dostatočne objasnil vzájomnú nadväznosť týchto dôkazných prostriedkov.

13. Ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého uznesenia teda konštatuje, že z jeho odôvodnenia vo vzťahu k zákonom predpokladaným dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku, pre ktorý bol sťažovateľ obmedzený na osobnej slobode, nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy s dôsledkom porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy, resp. práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru. Najvyšší súd správne posúdil existenciu všetkých zákonných podmienok kolúznej a preventívnej väzby sťažovateľa a jeho napadnuté uznesenie je v tomto kontexte ústavne konformné.

14. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane judikuje, že pri rozhodovaní o väzbe obvineného sa nerozhoduje o jeho vine, resp. nevine, ale sa len

posudzuje, či sú v danom štádiu trestného konania vo vzťahu k osobe obvineného zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujúce podozrenie zo spáchania skutku vyšetrovaného trestného činu, keď hĺbkové hodnotenie dôkazov je vyhradené rozhodovaniu vo veci samej a nasleduje zásadne po ukončení dokazovania (pozri napr. II. ÚS 259/2019, II. ÚS 112/2020, II. ÚS 182/2021).

15. Medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označenými právami sťažovateľa ústavný súd nezistil takú príčinnú súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, a preto odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

16. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu